

Ons tijdschrift verdiept zich onder meer in de geschiedenis en oude gebruiken van onze stad. Een belangrijke bron, bij gebrek aan archief, voor de kennis van het vroegere Oostende vormen de beschrijvingen en zogenaamde "reisverhalen", herinneringen die tijdgenoten en toeristen te boek stelden. Een oorspronkelijk en betrouwbaar reisverhaal is eerder zeldzaam, - altijd moet men kritisch doornemen, want veel is slechts van "horen zeggen", "ergens gelezen" of eenvoudigweg klakkeloos afgeschreven van een ander ...

De Nederlander Nicolaas Godfried van Kampen (1776-1839), hoogleraar in de Nederlandse letterkunde en de vaderlandse geschiedenis aan het atheneum te Amsterdam vanaf 1829, kan hiertoe als voorbeeld dienen. Hij heeft veel vertaald en zeer veel geschreven, was echter weinig oorspronkelijk en miste diepgang. Zijn werken - veelal handboeken, die destijds nuttig waren - zijn vandaag totaal vergeten. Een korte notitie over hem is te vinden in Molhuysen en Blok, Nieuw Nederlandsch Biografisch Woordenboek, deel III (1914), kol. 660-662.

Wat hij te bieden heeft over Oostende vindt men in zijn "Staat- en Aardrijkskundige beschrijving van het Koninkrijk der Nederlanden" (Haarlem, F. Bohn, 1816), blz. 156-158;

Ostende, drie uren van Brugge, aan de Noordzee, eene aanzienlijke Vesting en Haven. Het oude Ostende, zoo men wil reeds in 1072 een klein plaatsje, waar Robert de Vries alstoen eene Kerk deed bouwen, werd in 1334 door de zee verzwolgen. In 1372 was het tegenwoordig Ostende eene visschersplaats met een houten staketsel omringd ; doch in 1445 deed Filips de Goede deze plaats met muren voorzien, en de Haven verruimen, die naderhand nog veel verbeterd is.

Ostende, als eene Vlaamsche Stad, bleef getrouw aan den Gentschen Vrede tegen de Spanjaarden, en als zoodanig was zij, door Willem I in 1583 versterkt, een bolwerk van het nieuwe Nederlandsche Gemeenebest, tot zij na eene driejarige belegering, die van 1601 tot 1604 duurde, voor de wapenen der Spanjaarden onder Aartshertog Albert moest zwichten. De langdurigheid van dit beleg, waarin men wil, dat 50.000 man van de Staatsche, en wel 80.000 van de Spaansche zijde gesneuveld zijn, heeft men daaraan toe te schrijven, dat de Hollanders meesters der Zee waren, en dus de bezetting en voorraad telkens ververschen konden, terwijl de Spanjaarden er een punt van eer in stelden, om de Stad, ten welken prijze het zij, te bemagtigen, 't welk ook, door de uitputting van hunne schatkist, gedeeltelijk oorzaak van het twaalfjarig Bestand werd.

Na dien tijd zijn de vestingwerken der toen bijna in een puinhoop veranderde stad iets hersteld, en vooral door overstromingen gedekt geworden, daar het lage doorsnedene land bij den vloed geheel onderloopt. Echter bleek in later tijd, vooral aan deze stad, de verbeterde wijze van belegering.

Ostende weerstond in 1706 den Bondgenooten, in plaats van drie jaren, slechts veertien dagen, wanneer zij zich na een sterk bombardement op den 6 Julij aan den Hollandschen Veldmaarschalk Ouwerkerk overgaf, en tot in 1715 Hollandsche bezetting moest innemen. Nog heviger was het bombardement in 1745, door de Franschen, waarbij de meeste huizen in de asch gelegd werden, en 't welk niet meer dan zes dagen duurde.

Het verval van Antwerpen had voorheen den zeehandel der Oostenrijksche Nederlanden genoegzaam tot Ostende bepaald. Dezelve is aanzienlijk, en in de Haven, die in het laatst der vorige Eeuw tot eene vrije Haven verklaard, en zoo zeer vergroot is, dat dezelve meer dan 70.000 voet bevat, en door eene vuurbaak verlicht wordt, (doch voor groote schepen slechts bij enkele winden en vloed kan dienen, en waarvan de invaart door eene zandbank nauw en gevaarlijk is) liepen gedurende het eerste

jaar van den Engelschen Oorlog (1781) onder begunstiging der onzijdige vaart 2636 schepen in, en liepen van daar 2440 uit, (bijna zoo veel als te Amsterdam in gewone jaren). Na den Vrede van 1782 verminderde dit getal weder tot 1694 in- en 1806 uitlopende schepen. De vaart op Londen was aanmerkelijk, en men had een pakketboot tusschen die beide steden, die meermalen den overtocht in 24 uren gedaan heeft. Thans is er een tusschen Ostende en Margate in Kent. Hier werden, in de lente en zomer van 1815, de talrijke Engelsche manschappen en krijgsbehoefte in ontscheept, die zoo krachtadig tot den val der dwinglandij in Frankrijk medewerkten.

Keizer Karel VI wilde hier ook in 1723 eene Oostindische handelmaatschappij op het voorbeeld der Nederlandsche en Engelsche, vestigen, zoo dat de Belgiërs, wier voornaamste zeestad reeds nutteloos geworden was, nu ook dezelfde uitsluiting van den Indischen Koophandel ondervonden, die Koning Filips III aan de Nederlanders, even vóór het twaalfjarig bestand, had willen voorschrijven. Ofschoon er dus reeds zes Bewindhebbers benoemd waren, en een fonds van zes Millioenen bijeen was, werd nogtans de Maatschappij in 1727 geschorst, en in 1731 voor goed opgeheven, 't welk het verhuizen van meer dan 2000 inwoners ten gevolge had.

Het Stadhuis, in de bombardering van 1706 afgebrand, is in 1711 in een beteren smaak herbouwd. Daar de bloei der Stad van late dagteekening is, vindt men er minder ouderwetsche praalgebouwen, kerken, enz. dan elders in de groote Belgische steden. Ostende heeft gebrek aan versch water, 't welk men van Brugge doet komen.

E. Smissaert

G. GEZELLE EN E. VLIETINCK.

Mr. Edward Vlietinck (1865-1937) vleide zich te behoren tot één van de weinigen die het geluk gekend hebben persoonlijk met priester-dichter Guido Gezelle (1830-1899) in contact te zijn geweest. Rond de jaren 1889 en volgende had de jonge Vlietinck ook enkele geschiedkundige opstellen voor "Rond den Heerd" ingestuurd, die Gezelles aandacht hadden getrokken. Tweemaal heeft E. Vlietinck Gezelle ontmoet, over wie hij vele jaren later een zeer kort artikel schreef: "Guido Gezelle. Persoonlijke herinneringen", in: Hooger Leven. 1 juni 1930, blz. 692-693. Deze reminescenties van Vlietinck werden kritisch besproken door J. Van Dyck: "Correspondentie Gezelle-Edward Vlietinck", in: Gezellekroniek. Bijdragen en mededelingen van het Guid-Gezellegenootschap. Nummer 4 (Kapellen, 1967), blz. 109-113.

EEN BEKNOPTTE BIBLIOGRAFIE VAN Mr. E. VLIETINCK.

Een algemene inleiding over leven en werk van Edward Vlietinck (1865-1937), de bekende geschiedschrijver van het oude Oostende, bezorgde Raf Seys enkele jaren geleden in zijn brochure (nog verkrijgbaar: 25 F), eerder verschenen in "Biekorf", 1968, blz. 43-48. Wij vonden een "Lijst der schriften van E. Vlietinck" in het "Rechtskundig Weekblad", jg. 4, nr 20, 3 februari 1935, kol. 684-687. Uitgegeven ter gelegenheid van zijn zeventigste verjaardag roemt dit tijdschrift Vlietinck als een "stoere werker": zijn "werk dwingt eerbied af wegens zijn omvang, zijn verscheidenheid en zijn degelijkheid. Hij is uitstekend jurist, historicus, filoloog (...), een gewetensvol magistraat en een uitstekend confrater". Vermelden wij terloops dat E. Vlietinck een dagelijkse kroniek schreef over buitenlandse politiek in de Antwerpse dagbladen "La Presse" (van 1905 tot 1914, + 3.540 artikels) en "La Métropole" (onder de schuilnaam "Spectator", van 1919 tot 1925, circa 2.500 artikels). In de Stadsbibliotheek van Antwerpen (Conscienceplein 4) worden een aantal overdrukken van Vlietinck, door hem aangeboden, bewaard. Zijn dochter Esther Vlietinck publiceerde einde 1975 in "De Kiphoorn" één bladzijde herinneringen aan de persoonlijkheid van haar vader.